

Ecologische quickscan en endoscooponderzoek Lidl Nuenenseweg Geldrop

December 2019
Maasarend, Praktisch in ecologie
In opdracht van:
Lidl Nederland GmbH

Ecologische quickscan en endoscooponderzoek Lidl Nuenenseweg Geldrop

Opdrachtgever:

Lidl Nederland GmbH
Postbus 10172
6000 GD Weert
Contactpersonen:
Dhr. R. Jorritsma

Opdrachtnemer:

Maasarend, Praktisch in ecologie
Baksweer 203
4941 LJ Raamsdonksveer
06-48270533 / 06-38193232
info@maasarend.nl
www.maasarend.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 2019-084
Datum: 12 december 2019
Uitgevoerd door:
Dennis Maas

Inhoud

1. Inleiding, doel en werkwijze onderzoek.....	3
2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen	4
3. Wetgeving.....	5
4. Resultaten onderzoek.....	6
Literatuur	16
Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017	17
Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017	18
Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017	19

1. Inleiding, doel en werkwijze onderzoek

Lidl Nederland GmbH is voornemens om een nieuw pand aan de Nuenenseweg te Geldrop te bouwen. Op dit moment bevindt zich op deze projectlocatie nog bebouwing van onder andere een winkelcentrum met garages en opslagruimten. Het terrein moet opnieuw worden ingericht en daarvoor moet de huidige bebouwing worden gesloopt.

Lidl Nederland GmbH heeft aan Maasarend, Praktisch in ecologie gevraagd een ecologische quickscan uit te voeren en een controle op de potentiële aanwezigheid van vleermuizen in het bijzonder. Het doel van dit onderzoek is om te toetsen of er bij de geplande ruimtelijke ontwikkeling kans is op overtreding van de Wet Natuurbescherming (Rijksoverheid, 2017).

Maasarend, Praktisch in ecologie heeft eerst een bureaustudie uitgevoerd naar mogelijke aanwezigheid van vleermuizen en overige beschermde soorten binnen het projectgebied en de directe omgeving. Vervolgens heeft er op 12 december jl. een veldonderzoek plaatsgevonden, waarbij de ecologische quickscan is gecombineerd met een endoscoopscoonderzoek naar geschikte holtes voor vleermuizen.

2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen

Het projectgebied bevindt zich aan de Nuenenseweg te Geldrop, in de provincie Noord-Brabant (Figuur 1).

Figuur 1 Locatie van het projectgebied (Lidl Nederland GmbH, z.d.).

Het projectgebied bestaat uit diverse gebouwen die gesloopt dienen te worden om de nieuwbouw van een Lidl vestiging, inclusief een nieuw parkeerterrein, mogelijk te maken.

Lidl Nederland is voornemens om het terrein rondom een toekomstige projectlocatie te Geldrop opnieuw in te richten. In de kom tussen de Nuenenseweg en Wielewaal zal een nieuwe supermarkt worden gebouwd. In de directe omgeving zal de huidige parkeergelegenheid worden uitgebreid. De huidige bebouwing, bestaande uit leegstaande winkelpanden met bovenwoningen, zal worden gesloopt en het gehele gebied zal bouwrijp worden gemaakt.

3. Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht (Rijksoverheid, 2017). Om niet in overtreding te komen van de wet Natuurbescherming dient voorafgaand aan werkzaamheden in de openbare ruimte, een ecologische quickscan uitgevoerd te worden. In deze quickscan wordt in beeld gebracht of er (mogelijk) beschermde flora en fauna aanwezig is in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar vaatplanten, vleermuizen, overige zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën, insecten, vissen en gebiedsbescherming.

De Wet Natuurbescherming kent drie verschillende beschermingsregimes met elk hun eigen verbodsbepalingen. Dit betreft de beschermingsregimes:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb);
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (§ 3.1 Wnb);
3. Beschermingsregime andere soorten (§ 3.1 Wnb).

De belangrijkste artikelen met verbodsbepalingen vanuit deze beschermingsregimes in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen zijn artikel 3.1, artikel 3.5 en artikel 3.10 (bijlagen 1 t/m 3).

Per provincie wordt voor enkele algemeen voorkomende soorten vrijstelling verleend voor de verboden in artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming 2017 in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de provincie Noord-Brabant geldt dat er voor de soorten in Tabel 1 vrijstelling wordt verleend voor het opzettelijk vangen, doden of vernielen van vaste voortplantings-, rust- of verblijfplaatsen.

Amfibieën	Zoogdieren
Bruine kikker	Aardmuis
Gewone pad	Bosmuis
Kleine watersalamander	Dwergmuis
Meerkikker	Dwergspitsmuis
Middelste groene kikker (Bastaardkikker)	Egel
	Gewone bosspitsmuis
	Haas
	Huisspitsmuis
	Konijn
	Ondergrondse woelmuis
	Ree
	Rosse woelmuis
	Tweekleurige bosspitsmuis
	Veldmuis
	Vos
	Woelrat

Tabel 1 Lijst van vrijgestelde soorten Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant, 2016).

4. Resultaten onderzoek

Voor aanvang van het veldbezoek heeft er een bureaustudie plaats gevonden naar het voorkomen van beschermde flora en fauna in het projectgebied (Waarneming.nl en NDFF Verspreidingsatlas, z.d.). Daarnaast is er gekeken of voorgenomen werkzaamheden invloed kunnen hebben op deze soorten. In Tabel 2 zijn de resultaten van de bureaustudie opgenomen.

Soort	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Niet aanwezig	Invloed	Mogelijk invloed	Geen invloed
Gebieden		X			X	
Vaatplanten			X			X
Vleermuizen		X			X	
Overige zoogdieren		X			X	
Vogels		X			X	
Reptielen en amfibieën		X			X	
Insecten			X			X
Vissen		X			X	

Tabel 2 Resultaten bureaustudie.

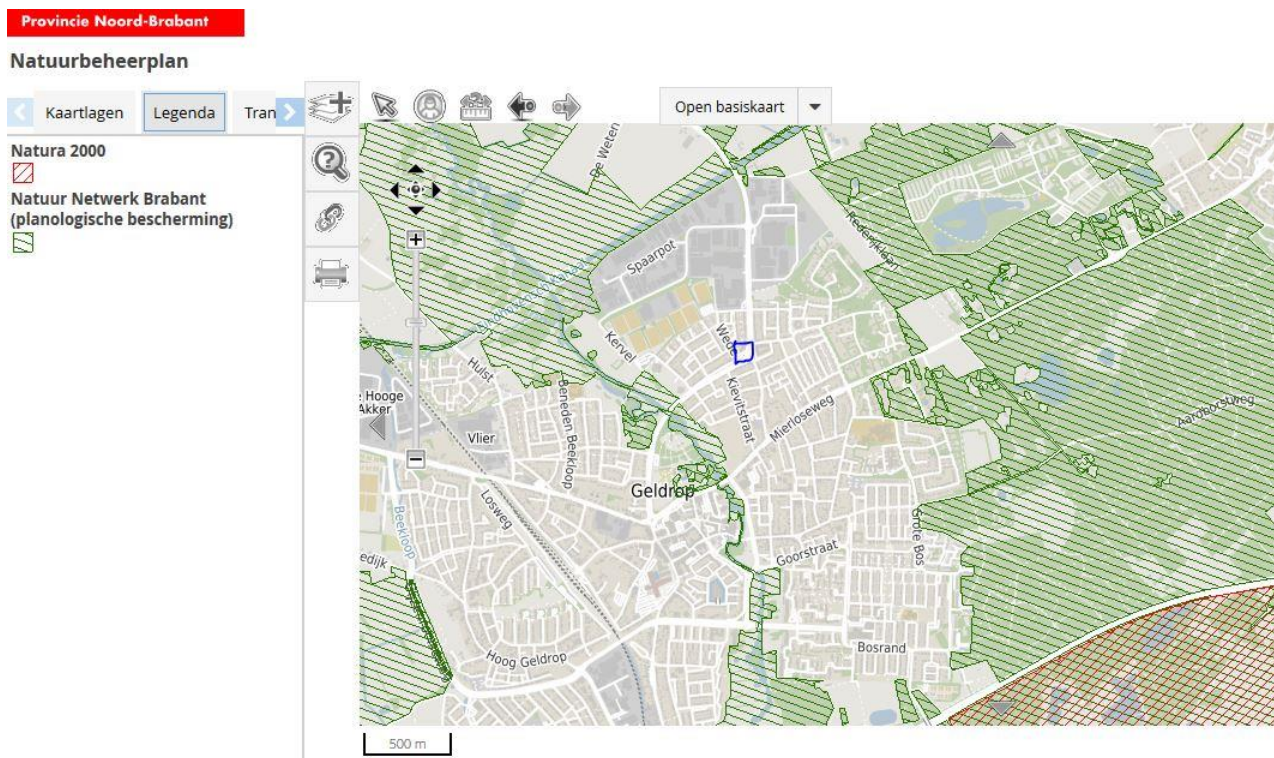
Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek volgen hierna de conclusies voor eventueel te nemen vervolgacties, waaronder nader onderzoek. Deze worden eerst per soortgroep behandeld aan de hand van waarnemingen uit zowel de bureaustudie als het veldbezoek. Vervolgens worden de uitkomsten samengevat in een tabel.

Gebiedsbescherming

Het toekomstige projectgebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000 gebied en maakt geen deel uit van het Natuur Netwerk Brabant. Op Figuur 2 is de ligging van het plangebied weergegeven ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000 en Natuur Netwerk Brabant gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Strabrechtse Heide & Beuven, bevindt zich op een afstand van ongeveer 2,3 kilometer.

De exacte planvorming voor het projectgebied is op het moment van dit schrijven nog in ontwikkeling. Hierdoor is het nog niet mogelijk om de exacte depositie van stikstof op nabijgelegen natuurgebieden te berekenen. Met de nieuw gelanceerde rekentool van Aerius is te berekenen of een project zorgt voor stikstofdepositie (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2019). Indien de depositie van stikstof op een nabijgelegen natuurgebied boven 0,00 mol/ha/jaar is dan is het project vergunningsplichtig. Op het moment van schrijven van deze rapportage zijn er nog geen andere toetsingskaders.

Figuur 2 Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000 gebieden en Natuur Netwerk Brabant (Provincie Noord-Brabant, z.d.).

Op basis van een voorbeeldberekening in de Aerius Calculator zijn er diverse rekenresultaten gevonden hoger dan 0,00 mol/ha/jaar. Bij deze voorbeeldberekening is uitgegaan van een plan voor een supermarkt van 5500 m². Voor de volgende natuurgebieden in de omgeving van de projectlocatie is de stikstofdepositie op één of meerdere habitattypen hoger dan 0,00 mol/ha/jaar:

- Strabrechtse Heide & Beuven;
- Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux;
- Deurnsche Peel & Mariapeel;
- Weerter- en Budelerbergen & Ringselven.

Op basis van deze voorbeeldberekening is het project vergunningsplichtig met betrekking tot de emissie van stikstof. Zodra de planvorming definitief is gemaakt is het raadzaam een nieuwe berekening uit te voeren in de Aerius Calculator om de exacte emissie van stikstof op nabijgelegen natuurgebieden te bepalen.

Vaatplanten

Vanuit de bureaustudie is het niet aannemelijk dat er beschermde soorten vaatplanten binnen het projectgebied voorkomen.

Tijdens het veldbezoek op 12 december 2019 zijn alleen algemene, ruderaal soorten aangetroffen, waaronder: Heermoes, Klein Kruiskruid, Getande weegbree, Grote weegbree, Stinkende gouwe, Canadese guldenroede, Melganzenvoet, Kaal knopkruid, Schijnaardbei, Straatgras en Mannetjesvaren. Daarnaast zijn enkele verwilderde of ingeburgerde soorten aangetroffen, waaronder Kruipklokje, Zilverchildzaad en Hoge fijnsraal.

Er zijn geen beschermde soorten vaatplanten of geschikte habitat voor beschermde soorten vastgesteld. Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op vaatplanten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vleermuizen

Vanuit de bureaustudie is het aannemelijk dat de volgende soorten gebruik maken van het projectgebied of de directe omgeving:

- Laatvlieger
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Gewone dwergvleermuis
- Gewone grootoorvleermuis

Sinds 2010 zijn deze soorten vastgesteld binnen het uurhok waar het plangebied deel van uitmaakt.

Tijdens het veldbezoek is in combinatie met een ecologische quickscan ook een endoscooponderzoek uitgevoerd (Figuur 3). Er zijn rondom diverse stootvoegen aanwezig, evenals andere geschikte kieren en gaten, die als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten kunnen dienen (Figuur 4). Er is vleermuispoep geconstateerd op diverse locaties tegen muren aan de noordzijde van de bebouwing, bij de daar aanwezige garages, en in een luwe hoek bij de garages in de noordwesthoek van het projectgebied (Figuur 5 en Figuur 6). De aanwezige vleermuispoep is een indicatie voor verblijfplaatsen ter plaatse, waarschijnlijk onder de boeiboorden. Er is potentieel foerageergebied aanwezig ten noorden van het projectgebied. Het belang hiervan dient bepaald te worden in vervolgonderzoek.

Figuur 3 Endoscooponderzoek van geschikte holtes.

Figuur 4 Open stootvoegen met toegang tot de spouwmuur, die geschikt is bevonden om als verblijfplaats voor vleermuizen dienst te doen.

Figuur 5 Vleermuispoep tegen de muur.

Figuur 6 Vleermuispoep tegen een garagedeur.

Negatieve effecten op vleermuizen kunnen niet worden uitgesloten. Het is zeer aannemelijk dat er diverse verblijfplaatsen in de huidige bebouwing aanwezig zijn. De aanwezigheid van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden en het belang hiervan dient in vervolgonderzoek te worden vastgesteld. Dit vervolgonderzoek dient te worden uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Indien de aanwezigheid van vleermuizen wordt vastgesteld, tijdens dit vervolgonderzoek, dient er een ontheffing te worden aangevraagd bij de Provincie Noord-Brabant. Daarnaast dienen negatieve effecten zoveel als mogelijk te worden voorkomen of beperkt door het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. Het indienen van een activiteitenplan met compenserende en mitigerende maatregelen maakt onderdeel uit van de ontheffingsaanvraag.

Overige zoogdieren

Op basis van de bureaustudie is de aanwezigheid van enkele vrijgestelde soorten te verwachten binnen het plangebied. Binnen het uurhok zijn sinds 2010 vastgesteld: Bosmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Haas, Huisspitsmuis, Ree, Rosse woelmuis, Konijn, Veldmuis en Vos. In het veld is voor de vastgestelde, niet vrijgestelde soorten, het ecologisch belang van het plangebied verder bepaald. Dit betreft de soorten Bever,

Bruine Rat, Bunzing, Das, Eekhoorn, Mol, Steenmarter, Waterspitsmuis, Wezel en Wild zwijn.

Natuurgebied 't Wolfsven, gelegen net ten noorden van Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven, maakt eveneens deel uit van het betreffende uurhok. Dit verklaart de diverse soortensamenstelling vanuit de bureaustudie. Er zijn geen aanwijzingen op basis van het veldbezoek voor de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten, omdat geschikt habitat ter plaatse ontbreekt.

Negatieve effecten op beschermde overige zoogdieren kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vogels

Op basis van de bureaustudie en het veldbezoek is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van roofvogels of uilen uit te sluiten. Er zijn tijdens het veldbezoek, dat is uitgevoerd buiten de broedperiode, geen broedende vogels aangetroffen. Wel zijn er oude nesten aangetroffen achter een tegen de muur aan klimmende begroeiing. In diverse openingen aan gevels zijn mogelijkheden voor nestgelegenheid aanwezig voor Huismus en Gierzwaluw. Er zijn echter betere alternatieven in de directe omgeving aanwezig. Er zijn voldoende mogelijkheden in de omgeving voor zandbaden en om te foerageren.

Negatieve effecten op beschermde soorten vogels kunnen hiermee niet volledig worden uitgesloten. Er dient vervolgonderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van de beschermde soorten Huismus en Gierzwaluw.

Reptielen en amfibieën

Vanuit de bureaustudie zijn er geen beschermde soorten amfibieën en reptielen te verwachten binnen het projectgebied. Binnen het betreffende uurhok zijn wel de beschermde soorten Alpenwatersalamander en Levendbarende hagedis vastgesteld. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat er geen geschikt habitat voor deze beschermde soorten in het projectgebied aanwezig is.

Negatieve effecten op reptielen en amfibieën kunnen worden uitgesloten.

Insecten

Er worden gezien de voorgenomen werkzaamheden geen negatieve effecten verwacht voor aanwezige insecten. Vanuit de bureaustudie worden Rode lijstsoorten niet verwacht en tijdens het veldbezoek is geen geschikt habitat voor beschermde soorten vastgesteld.

Negatieve effecten op beschermde soorten insecten kunnen worden uitgesloten.

Vissen

Vanuit de bureaustudie en het veldbezoek worden geen negatieve effecten verwacht op vissen. Tijdens het veldbezoek werd geen geschikt habitat voor beschermde soorten vastgesteld in het plangebied of de directe omgeving.

Negatieve effecten op beschermde soorten vissen kunnen worden uitgesloten.

Eindconclusie

Tabel 3 geeft een samenvattend overzicht of er aanvullend onderzoek of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn voor de eerder genoemde soortgroepen. Na uitvoering van deze aanvullende onderzoeken kan een gedegen advies worden opgesteld met betrekking tot het nemen van compenserende en/of mitigerende maatregelen. Op basis van de aangetroffen uitwerpselen van vleermuizen is zeker dat, naast uitvoering van het aanvullend onderzoek, een ontheffingstraject zal moeten worden ingezet.

Soort	Aanvullend onderzoek	Periode
Gebieden	Nieuwe berekening in Aeries uitvoeren na definitieve planvorming	N.v.t.
Vaatplanten	Geen	N.v.t.
Vleermuizen	Jaarrond onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid en het belang van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden	15 mei t/m 1 oktober
Overige zoogdieren	Geen	N.v.t.
Vogels	Onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van Huismus en Gierzwaluw	- Huisumus: 1 april t/m 15 mei - Gierzwaluw: 1 juni t/m 15 juli
Reptielen en amfibieën	Geen	N.v.t.
Insecten	Geen	N.v.t.
Vissen	Geen	N.v.t.

Tabel 3 Benodigd aanvullend onderzoek.

Onderstaande maatregelen tijdens de werkzaamheden zijn altijd geldend:

- Vanuit de Zorgplicht is het een eis om voorzichtig te handelen met alle voorkomende flora en fauna;
- Indien, ondanks zorgvuldig handelen, er schade lijkt te ontstaan aan beschermde flora en fauna, wordt er direct contact opgenomen met een ter zake deskundige;
- Om bodem bewonende dieren de mogelijkheid te geven een nieuw leefgebied te vinden, wordt er gefaseerd gewerkt bij de verwijdering van vegetatie, stobben en bodemmateriaal;
- Dieren krijgen de rust en kans om zich te verplaatsen, indien zij worden aangetroffen tijdens werkzaamheden;
- Naast het treffen van eventuele maatregelen voor de mogelijk aanwezige vleermuizen, worden werkzaamheden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang. Verlichting dient vleermuisvriendelijk te zijn om verstoring te voorkomen zoals: UV-vrije verlichting, beperkte hoogte lichtmasten, convergerende en naar beneden gerichte verlichting en geen sterk bundellicht;
- Vestiging van Rugstreeppad voorkomen door puinhopen te verwijderen, rijsporen en plasvorming te voorkomen. Daarnaast is het mogelijk een scherm in te graven rondom het plangebied. Deze dient 10 cm te worden ingegraven en verder bovengronds een hoogte van 50 cm te hebben;
- Er wordt rekening gehouden met broedvogels en het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Werkzaamheden worden gestart voor of na het broedseizoen.

Literatuur

- Lidl Nederland GmbH. (z.d.). Toekomstige projectlocatie Lidl Nuenenseweg Geldrop. Lidl Nederland GmbH. Opgeroepen op december 10, 2019
- NDFF Verspreidingsatlas. (z.d.). *Soortenlijst voor atlasblok 5146*. Opgeroepen op december 10, 2019, van <https://www.verspreidingsatlas.nl/biodiversiteit/soortenlijst-per-atlasblok.aspx>
- Provincie Noord-Brabant. (2016). *Verordening natuurbescherming Noord-Brabant*. 's Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.
- Provincie Noord-Brabant. (z.d.). *Natuurbeheerplan*. Opgeroepen op december 10, 2019, van <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2019, december 10). *Aerius Calculator*. Opgeroepen op september 20, 2019, van <https://calculator.aerius.nl/calculator/>
- Rijksoverheid. (2017, januari 1). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op december 10, 2019, van <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2018-07-01>
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus. (2017). *Vleermuisprotocol 2017*. Odijk: Netwerk Groene Bureaus.
- Waarneming.nl. (z.d.). Opgeroepen op december 10, 2019, van https://waarneming.nl/locations/users/42885/species/?species_group=0&start_date=&end_date=&use_local_taxonomy=on

Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.*
 - 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*
 - 3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.*
 - 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.*
 - 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.*
- (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.*
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.*
- 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.*
- 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.*
- 5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen, b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.*
- 2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen: a) in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde, b) ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen, c) ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden, d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw, f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer, g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, h) in het algemeen belang, of i) bestendig gebruik.*
- 3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. (Rijksoverheid, 2017)*

